

עדכוני המערך לבטיחות הטיפול

ינואר 2021

תופעת 'הנפגע השלישי'

הנפגע הראשון מאירוע חריג, הוא כמובן המטופל ומשפחתו. הנפגע השני בעקבות אירוע חריג הוא איש הצוות אשר היה מעורב ישירות בטיפול, עת ארע האירוע החריג. הנפגע השני עלול לחוות את האירוע החריג כטראומטי, במישור המקצועי ובמישור האישי. לתמיכה אותה מקבל (או לא מקבל) הנפגע השני מסביבת העבודה שלו, השלכות ארוכות טווח על השפעת האירוע החריג על מצבו הרגשי של הנפגע השני, המוטיבציה, תפיסת התפקיד שלו, נכונותו לקחת אחריות, להתקדם במקום העבודה ועוד.

עו"ד אלונה סיגלר-הרכבי תיארה את תופעת **הנפגע השלישי** (The third circle of victims): לצד אנשי הצוות המעורבים ישירות באירוע החריג, שהם המעגל השני שנפגע, יש את המעגל השלישי שהם אנשי צוות אחרים שהיו נוכחים במשמרת, חברי צוות שהיו אמורים להיות במקום ונעדרו, חברי הנהלה שלא נכחו במוסד וצוותים מיחידות אחרות שחוששים שאירוע כזה, יכול לקרות גם להם.

לאירועים חריגים ברפואה יש השפעה רחבה ונמשכת הרבה יותר ממה שנהוג לחשוב. אנשי המעגל השלישי (למרות שלא היה להם חלק באירוע החריג) בוחנים את האירוע החריג ואת ההתנהלות שלאחריו, ומסיקים מסקנות אישיות באשר להתנהלות המקצועית שלהם. למסקנות אלו יש השפעה מכרעת על תפיסת התפקיד, יכולת העבודה בצוות, הנכונות לקחת אחריות, המוטיבציה להכניס טכנולוגיות חדשות ולעיתים הרהורים על העתיד המקצועי שלהם.

הלך הרוח של המעגל השלישי, המוטיבציה והערכים הם אלה שיבנו את עבודת הצוות, את הלמידה מאירועים חריגים ואת מניעת הישנותם.

עבודת הנהלה עם תמיכה, שקיפות והבנה שלא כל אירוע חריג הוא תוצאה של רשלנות או שניתן מראש למניעה, פידבק חיובי ומסר, שרוצים את הצוות בהמשך, תסייע לשמירת צוות מקצועי שהושקע רבות בהכשרתו.

מומלץ להכניס להכשרות כלים להתמודדות עם אירוע חריג, על מנת להפוך את ההתמודדות עם הנושא לאפקטיבית יותר, לצמצם השפעה שלילית על אנשי המעגל השלישי ועל המוסד הרפואי כולו.

מצ"ב הפניה למאמר המלא (מצורף גם לאגרת זו):

Sigler-Harcavi, A. (2020). The Third Circle of Victims, Following a Sentinel Event - The Ripple Effect. *Journal of Medical Safety*, 11–15.